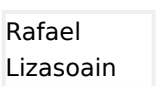
Rafael Lizasoain Adansa

Baztan, Nafarroa (1946)

Rafael Lizasoain

Aurkibidea

Biografia

Pitostenea etxean jaioa. Ama Arraiozkoa zuen eta aita Elizondokoa. Aita zurgina zuen, eta txerri hiltzen ere ibiltzen zen baserriz baserri. Hamabi senidetan bosgarrena. 12 urte arte ibili zen eskolan. 17 urterekin basora joan zen lanera, Frantziara, eta 18rekin Ameriketara artzain, Kaliforniara. Lau urte egin zituen artzain moduan, eta gero New Yorkera joan zen. Hainbat lanetan ibili zen han, besteak beste, Kennedy aireportuan lanean. San Franciscoko aireportura aldatu zen gero. Bederatzi urte egin zituen Ameriketan, eta Elizondora bueltatu zen. Zurgindegia jarri zuen anaiarekin eta lagun batekin. Elizondon bertan ezkondu, eta familia osatu zuen.

Zintak

BAZ-016

- **Proiektua**: Diasporako Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxeberria, Idoia

- **Data**: 2014-10-01
- **Iraupena**: 85 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Gurdientzako gurpilak

- **Erref**: BAZ-016/002
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 00:01:55. **Bukatu**: 00:03:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:
Zurezko gurpilak nolakoak ziren azaltzen du. Gurdiak lanerako erabiltzen zituzten baserritarrek.

2. Txerri-hiltzea

- **Erref**: BAZ-016/005
- **Iraupena**: 0:03:22. **Hasi**: 00:07:45. **Bukatu**: 00:11:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:
Baratzea, oiloak eta txerriak izaten zituzten. Txerria hiltzen zutenean, trikinosiaren kontrola egiten zioten haragiari. Txerria aitak hiltzen zuen. Aulki baten gainean hiltzen zuten lau lagunen artean. Sopletearekin erretzen zuten etxean, eta kanpoan iratzea edo lastoarekin.

3. Txerri-hiltzen etxez etxe

- **Erref**: BAZ-016/006
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:11:07. **Bukatu**: 00:12:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:
Aita etxez etxe txerri-hiltzen ibiltzen zen inguruetan. Bizikletaz eramaten zituzten tresna guztiak. Gosaria eta dirua ematen zizkieten ordainetan.

4. Gurdiak egiteko zura

- **Erref**: BAZ-016/007
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:12:32. **Bukatu**: 00:14:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Aita zurgina zen. Gurdiak, lerak, konponketak... egiten zituen. Makala, akazia, haritza... erabiltzen zituen. Gurpilak egiteko akazia erabiltzen zuen. Gurdia egiteko, akazia edo haritzarekin egitura egiten zuen eta oholak makalarekin. Eskuz egiten zuen dena.

5. Gurdiaren gurpilari burdina nola jarri

- **Erref**: BAZ-016/008
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:14:37. **Bukatu**: 00:16:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Gurdiaren gurpilari burdina bueltan nola jartzen zitzaion azaltzen du zehatz.

6. Umetako lanak eta mutil joan zenekoa

- **Erref**: BAZ-016/009
- **Iraupena**: 0:03:31. **Hasi**: 00:16:04. **Bukatu**: 00:19:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:
Aitari laguntzeaz gain, umetan nolako lanak egiten zituen azaltzen du. Hamalau urterekin Gartzaingo etxe batean ibili zen mutil edo morroi.

7. Kontrabandoa edo gaueko lana

- **Erref**: BAZ-016/011
- **Iraupena**: 0:04:06. **Hasi**: 00:20:52. **Bukatu**: 00:24:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Bere gazte garaian, kontrabandoan ibiltzen zenik bazen. Gogoan du, aduanan harrapatutakoak enkantean saltzen zituztela. Gaueko lana esaten zieten. Garraiatzen zituzten materialak aipatzen ditu. Kotxe bat pasatu zutela entzuna du. 60. hamarkadan bukatu zen.

8. Frantzia aldean oihanean lanean

- **Erref**: BAZ-016/013
- **Iraupena**: 0:03:57. **Hasi**: 00:26:46. **Bukatu**: 00:30:43

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:
Oihaneko lana nolakoa zen azaltzen du. Beraiek egiten zuten bizitzeko etxola ere. Ohea enborrekin, urritz makilekin, lastoarekin eta mantarekin egiten zuten. Etxolan egiten zuten sua jatorduetarako. Zer jaten zuten azaltzen du. Igandetan garbitzen zuten gorputza eta arropa errekan.

9. Oihaneko lana, lan arriskutsua

- **Erref**: BAZ-016/014
- **Iraupena**: 0:02:21. **Hasi**: 00:30:43. **Bukatu**: 00:33:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:
Frantziara oihanera lanera jende asko joaten zen Baztan aldetik. Lan arriskutsua zen. Ardi larrua eta zira erabiltzen zituzten.

10. Lehenengo egunak artzain Ameriketan

- **Erref**: BAZ-016/017
- **Iraupena**: 0:01:32. **Hasi**: 00:37:32. **Bukatu**: 00:39:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Artzainak eta kanperoak diasporan

Laburpena:
Zortziehun ardi eta mila bildotsekin artzain ibili zen, ofizioa jakin gabe. Lehenengo egunekotako zailtasunak azaltzen ditu.

11. Artzain egon zeneko bizimodua eta hango piztiak

- **Erref**: BAZ-016/018
- **Iraupena**: 0:03:49. **Hasi**: 00:39:04. **Bukatu**: 00:42:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Artzainak eta kanperoak diasporan

Laburpena:
Artaldea bildurik ibiltzen zen eta ez zuen galtzeko beldurrik izaten. Bizilekua deskribatzen du. Bakardadeari aurre egiteko, zuloak egin eta tapatzen aritzen zen. Sugeekin ez zuen arazo handirik izan baina koiotearekin bai.

12. Artzain ibili zenean, txakurra eta nagusia laguntzaile

- **Erref**: BAZ-016/019
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:42:53. **Bukatu**: 00:45:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Artzainak eta kanperoak diasporan

Laburpena:
Ardiek eta bildotsek korralean lo egiten zuten neguan. Udan erakutsi egiten zieten ardiei geldi lo egiten. Txakurrak beharrezkoak ziren. Nagusiak egunero ardiendako ura ekartzen zion.

13. Artzain aritu eta gero, arrantxo batera

- **Erref**: BAZ-016/021
- **Iraupena**: 0:03:23. **Hasi**: 00:49:24. **Bukatu**: 00:52:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Lana diasporan » Artzainak eta kanperoak diasporan
- Diaspora » Ohiturak eta bizimodua diasporan » Hizkuntzak diasporan
- Diaspora » Ohiturak eta bizimodua diasporan » Familia eta harremanak diasporan
- Diaspora » Lana diasporan » Abeltzainak eta nekazariak diasporan

Laburpena:
Soldadutzatik libratzeko beste denbora egon zen Ameriketan. Artzain aritzeaz gain, arrantxo batean ere lan egin zuen New Yorken, bi arreba han zituelako. Hiztegiarekin ikasi zuen ingelesez idazten eta irakurtzen.

14. Manhattan beldurgarrian

- **Erref**: BAZ-016/022
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:52:47. **Bukatu**: 00:54:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Ohiturak eta bizimodua diasporan » Bizitokia diasporan
- Diaspora » Lana diasporan » Dendak eta negozioak diasporan

Laburpena:
New Yorken, Manhattanen, denda batean lan egin zuen. Garai hartan leku beldurgarria zela dio.

15. Ameriketatik Elizondora

- **Erref**: BAZ-016/026
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 01:02:09. **Bukatu**: 01:03:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak
- Diaspora » Euskaldunak diasporan » Diasporatik itzulera

Laburpena:
Baztanera itzuli zenean, anaiarekin batean zurgin lanetan hasi zen.

16. Kanpora lanera joateko beharra

- **Erref**: BAZ-016/028
- **Iraupena**: 0:01:46. **Hasi**: 01:05:52. **Bukatu**: 01:07:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Nafarroako lantegiak » Baztango lantegiak
- Diaspora » Disporara bidaia » Diasporara joateko arrazoiak

Laburpena:
Lesakan lantegia martxan jarri zenean, bere anaiak han hasi ziren. Diru pixka bat lortzeko, nonbaitera joan beharra zegoen.

17. Euskalduna estimatua Ameriketan

- **Erref**: BAZ-016/030
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 01:10:08. **Bukatu**: 01:12:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Kanpoko jendearekin harremana

Laburpena:
New Yorken izan ezik, euskalduna estimatua zen Ameriketan.

18. Euskaldunak Ameriketan

- **Erref**: BAZ-016/031
- **Iraupena**: 0:04:43. **Hasi**: 01:12:19. **Bukatu**: 01:17:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Diaspora » Disporara bidaia » Diasporara joateko arrazoiak
- Diaspora » Euskaldunak diasporan » Euskaldunak diasporan

Laburpena:
XIX. mendean joan ziren lehenengo baztandarrak Ameriketara artzain. Argentinara urre bila joandako euskaldunak ere izan ziren. Euskaldunen negozioak Ameriketan.

19. "Euskal Artzainak Ameriketan" elkartea

- **Erref**: BAZ-016/032
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 01:17:02. **Bukatu**: 01:18:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

- Diaspora » Lana diasporan » Artzainak eta kanperoak diasporan

Laburpena:
"Euskal Artzainak Ameriketan" izeneko elkartearen funtsa azaltzen du. Elkartu eta bizipenak konpartitzeko baliagarri zaiela dio.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-19

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com